

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

data

12/2006

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

7.12. Klaus zahájil v Nigérii týdenní návštěvu Afriky

Týdenní návštěvu Afriky zahájil příletem do Nigérie český prezident Václav Klaus. Již večer se sešel se svým nigerijským protějškem Olusegunem Obasanjem. Jednání se týkalo především ekonomických otázek a možností českých firem uplatnit se na nigerijském trhu.

Klaus po schůzce připomněl, že je Nigérie nejlidnatější zemí Afriky a její trh proto představuje pro Českou republiku velké možnosti. ČTK a Českému rozhlasu řekl, že Čechům se zde otevírá prostor v oblasti energetiky či infrastruktury.

Se svým protějškem prezident jednal také o případném nákupu vojenských letounů L-159. Obasanjo projevil během schůzky zájem o bližší informace o nich. Dále budou o prodeji jednat v pátek 8. 12. 2006 v Nigérii zástupci českých firem a také ministerstva obrany a průmyslu a obchodu, kteří Klause na cestě po Africe doprovázejí.

Tentýž den se český prezident sejde se zástupci parlamentu a nejvyššího soudu a zúčastní se podnikatelského semináře. O den později (9. 12. 2006) se zastaví na severu Nigérie a poté odletí do Jihoafrické republiky. Obě země navštíví český prezident vůbec poprvé.

Obasanjo stojí v čele státu od roku 1999, kdy mu po 15 letech předala moc ze svých rukou armáda. Počet obyvatel země, které vládne, se odhaduje na 120 až 150 milionů. Obyvatelstvo je rozdělené zhruba rovnoměrně na muslimy žijící na severu a křesťany na jihu. V Nigérii je přibližně 260 kmenů a země často čelí etnicky či nábožensky motivovanému násilí.

Nigérie je šestým největším producentem ropy v rámci Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC). Těžba představuje zhruba dva miliony barelů denně, místní rafinerie jsou ale ve špatném stavu a pro domácí spotřebu je určena pouze desetina produkce.

Vedle ropy má země také bohatá naleziště zemního plynu, uhlí, železné rudy, uranu a fosfátů, která jsou však využívána velmi málo. Nepříliš rozvinutá je i průmyslová výroba, naopak velký význam pro nigerijské hospodářství má zemědělství, které zaměstnává 65 procent obyvatelstva.

Nigérie patřila k významným partnerům bývalého Československa v regionu subsaharské Afriky a důležitou zemí v dané oblasti zůstává pro ČR i nyní. České investice v Nigérii ale dosud neexistují.

12.12. Mbekimu členství ČR v RB OSN nevdá, zda je podpoří, ale prezidentu Klausovi neřekl

Jihoafrický prezident Thabo Mbeki po jednání se svým českým protějškem Václavem Klausem uvedl, že by jeho zemi nevdalo, kdyby Česká republika byla jedním z 15 nestálých členů Rady bezpečnosti OSN. Neupřesnil však, zda kandidaturu přímo podpoří. Dodal nicméně, že by ČR práci rady jistě pozitivně ovlivnila.

JAR do "patnáctky" vstoupí na dva roky v lednu 2007. Praha usiluje o členství na období 2008 až 2009. Obě země by zde tedy případně rok zasedaly spolu. O přijetí ČR se má rozhodovat v září. Češi mají ale velmi silného soupeře v Chorvatech. Mbeki zdůraznil, že o daném tématu mluvil již dříve; s prezidentem Klausem, který je v JAR na státní návštěvě, je neprobíral.

Prezidenti na tiskové konferenci zopakovali zájem na hospodářské spolupráci. Loňský obrat vzájemného obchodu činil asi 300 milionů dolarů, tedy přes šest miliard korun. Český prezident nabídl Jihoafričanům zkušenosti své země v oblasti

technologií, vzdělání a vědy. Především o pomoc ve vědě a výzkumu má podle Mbekiho Jihoafrická republika zájem.

Mbeki také zdůraznil důležitost blízké spolupráce JAR s Evropskou unií. Za její základ považuje co nejpevnější vztahy s jednotlivými členy budoucí "sedmadvacítky", a to především se zeměmi názorově tak blízkými, jako je ČR.

Klaus považuje Mbekiho za politika, "který má odvalu dívat se na svět a má odvalu vyslovovat ke světovým otázkám zásadní výroky. Je to velmi kultivovaná osobnost, která ví, že jejich zájmem je, aby Afrika vzkvétala jako celek, že nemůžou žít se slabými a destabilizovanými sousedy, a proto je mimořádně angažován do zahraniční politiky," řekl Klaus českým novinářům.

Čtyřiašedesátiletý Mbeki stojí v čele země od roku 1999, kdy vystřídal Nelsona Mandelu, který se stal prvním prezidentem po pádu apartheidu před 12 lety.

Od té doby prochází země významnou a velmi složitou transformací. JAR je sice ekonomicky nejvýznamnější zemí Afriky, propast mezi černým a bílým obyvatelstvem se ale přes snahu vlády daří překlenovat jen postupně. Bují zde kriminalita a obrovský problém představuje také šíření viru HIV.

13.12. Klaus ukončil v Kapském Městě návštěvu Afriky

Prezident Václav Klaus v Kapském Městě ukončil týdenní návštěvu Afriky. Dopoledne navštívil parlament, který zde sídlí. Poté zavítal na Robben Island, kde byli vězněni odpůrci apartheidu včetně ikony boje proti apartheidu a prvního černošského prezidenta JAR Nelsona Mandely. Původně plánované setkání Klause s Mandelou se ale neuskutečnilo. Do Prahy má hlava českého státu dorazit ve čtvrtek 14. 12. 2006.

Český prezident, jehož na cestě doprovodila manželka Livia a delegace podnikatelů, přiletěl do Afriky ve čtvrtek 7. 12. 2006. Jeho první zastávkou byla subsaharská Nigérie. Setkal se zde se svým protějškem Olusegunem Obasanjem, podle kterého může Česká republika pomoci Nigérii především v oblasti energetiky. Obasanjo podpořil jednání o prodeji více než desítky českých podzvukových letounů L-159 nigerijskému letectvu.

Do Jihoafrické republiky přiletěl Klaus v sobotu 9. 12. 2006, oficiální program ale zahájil v hlavním městě Pretorii až v úterý 12. 12. 2006 setkáním s prezidentem Thabem Mbekim. Ten vyjádřil přesvědčení, že stane-li se Česká republika v roce 2008 nestálým členem Rady bezpečnosti OSN, pozitivně ovlivní její práci. Neřekl ale, zda JAR, jež do "patnáctky" vstoupí na dva roky již v lednu 2007, českou kandidaturu podpoří. Češi mají velmi silného soupeře v Chorvatech. Podle českých diplomatů by ale právě Klausova návštěva Pretorie mohla napomoci k získání jihoafrické podpory. Tentýž den Klaus navštívil i johannesburské předměstí Soweto, kde uctil památku účastníků desetiměsíčního povstání proti nadvládě bělošské menšiny z roku 1976. Návštěva českého prezidenta v obou zemích byla premiérou.

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA**

5.12. Sněmovna schválila účast českých vojáků v zahraničních misích

Zahranční mise českých vojáků na Balkáně, v Afghánistánu a v Iráku budou pokračovat i v příštím roce. Česká republika se nově zapojí také do mírové mise OSN v Libanonu a přispěje do rychlých sil Severoatlantické aliance. Sněmovna bez výhrad schválila vládní plán zahraničních vojenských operací na příští rok. Senát jej podpořil již v listopadu, takže účasti českých vojáků v misích už nic nebrání.

Čeští vojáci by v roce 2007 měli působit v Kosovu, Bosně a Hercegovině, Afghánistánu, Iráku a Libanonu, kam chce vláda vyslat několik pyrotechniků. Navýšení počtu vojáků se čeká v Afghánistánu, kam mají jít nově vojenští policisté a asi desetičlenná chemická jednotka, v Kosovu a případně v NATO. Český stát má v plánu v příštím roce na zahraniční mise vydat 1,85 miliardy korun, což je o zhruba 350 milionů více než letos.

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

13.12. Předseda Senátu PČR Přemysl Sobotka odmítl popírání holokaustu

Předseda Senátu Parlamentu ČR přijal mimořádného a zplnomocněného velvyslance státu Izrael Arie Araziho. Předmětem diskuse byla především nedávno skončená konference o holokaustu v iránském Teheránu.

„Pokud se Teherán nesetká kvůli této konferenci s rozhodnou vlnou odporu v celém světě, budou antisemitští extrémisté své provokace dále stupňovat,“ uvedl Přemysl Sobotka na jednání. Izraelský velvyslanec prohlásil, že hlas České republiky je ve světě velmi slyšet díky dvojité zkušenosti s totalitními režimy nacistického Německa a komunistické éry.

„Na příští schůzi Senátu, která se bude konat ve středu 20. prosince, navrhuji přijetí deklarace odsuzující snahu popírat realitu holokaustu a věřím, že senátoři takovou deklaraci podpoří,“ řekl dále předseda Senátu. „Já osobně považuji holokaust za jeden z největších nelidských činů historie a jakékoliv jeho zpochybňování je svým způsobem souhlasem s tímto zločinem,“ dodal Přemysl Sobotka.

Přemysl Sobotka pozval rovněž izraelského velvyslance na konferenci k uctění památky obětí holokaustu, která se bude konat 26. ledna 2007, a kterou pořádá Senát spolu s Pražskou židovskou obcí.

20.12. Senát odmítl zpochybnění holokaustu

Senát Parlamentu ČR na své schůzi přijal deklaraci, ve které odmítl zpochybňování holokaustu.

„Minulý týden jsem se sešel s izraelským velvyslancem a slíbil jsem mu, že otázkami spojenými se zpochybňováním holokaustu se bude Senát zabývat. Jsem rád, že jsme tuto deklaraci přijali bez ohledu na stranickou příslušnost. Senát dal jasně najevo, že zpochybňování holokaustu je nepřípustné a jde proti duchu demokracie. Já osobně jsem přesvědčen, že ti, kteří se pokoušejí tragédii holokaustu vyvracet, budou světovým společenstvím tvrdě odmítnuti,“ řekl po hlasování předseda Senátu Přemysl Sobotka, který deklaraci Senátu předložil. Senát odmítl zpochybnění holokaustu.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

1.12. Čeští vojáci přebrali velení nad kábulským letištěm

Čeští vojáci oficiálně přebrali velení nad mezinárodním letištěm v afghánské metropoli Kábulu. Odpovědnost za vedení letiště budou mít příslušníci českého kontingentu, který působí v rámci Mezinárodních sil pro podporu bezpečnosti v Afghánistánu (ISAF), po dobu čtyř měsíců, tedy do konce března. Jde o první velení české armády v operaci mnohonárodních sil NATO na území Afghánistánu. Podílet se na něm bude 47 příslušníků Armády České republiky, mezi nimiž jsou specialisté služby řízení letového provozu, letecké informační služby, bezpečnosti letů, logistiky a dalších odborností. Velitelství NATO na letišti v Kábulu odpovídá za komplexní zabezpečení provozu letiště ve prospěch mnohonárodních sil, jednotlivých účastnických států v operaci a za zajištění civilního letového provozu. Pod českým velením bude působit na 500 vojáků a specialistů z přibližně 20 členských států NATO a z Afghánistánu.

Velitelem českého kontingentu a zároveň velitelem jednotek NATO na mezinárodním letišti v Kábulu bude plukovník Bohuslav Dvořák. Nový kontingent, který do Afghánistánu dorazil 25. listopadu, zahrnuje také čtyři ženy a více než třetina jeho členů má zkušenosti ze zahraničních misí. Na místě by měl být do konce listopadu 2007.

Na kábulském letišti působí ještě dalších 20 českých vojáků, kteří se zde dlouhodobě podílejí na meteorologickém a ženižním zabezpečení provozu letiště a likvidují nevybuchlou municí a výbušniny. V operačním prostoru sil ISAF v oblasti Kábulu je tak nyní celkem 67 příslušníků Armády České republiky.

Druhou lokalitou příslušníků české armády v silách ISAF je oblast Fajzábádu v severoafghánské provincii Badachšán, kde se naši vojáci společně s dánskými a německými podílejí na činnosti Provinčního rekonstrukčního týmu. Ve Fajzábádu je umístěno 82 Čechů; v operaci mnohonárodních sil ISAF pod vedením NATO na území Afghánistánu tak má Česká republika na 150 vojáků.

Český prezident Václav Klaus navíc ve středu 30. 11. 2006 na summitu NATO v lotyšské Rize slíbil, že Česká republika zvýší v příštím roce svou vojenskou přítomnost v Afghánistánu o 50 procent na 225 lidí.

Na neklidný jih země bude do britského sektoru vysláno 35 českých vojenských policistů, kteří tam budou střežit osoby a objekty. Kromě toho bude o deset vojáků posílen český chemický tým. Zbytek bude tvořit posílení české účasti ve Fajzábádu.

Rozšíření mise v Afghánistánu bylo klíčovým tématem řížského summitu vzhledem ke stupňujícímu se násilí ze strany povstalců hnutí Taliban především na jihu země. V současné době působí v ISAF asi 32.000 vojáků, podle velitele sil NATO Jamese Jonese jich ale aliance potřebuje dalších 2500.

3.12. Rakouští odpůrci Temelína zablokovali dva jihočeské přechody

Rakouští odpůrci jihočeské Jaderné elektrárny Temelín (JETE) ve 14:00 SEČ zablokovali dva jihočeské hraniční přechody. Na přechodu Wulowitz/Dolní Dvořiště měli v plánu nejdelší blokádu hranic za posledních šest let, chtěli zde zůstat až do 20:00 SEČ. Hranice mezi dolnorakouským Gmündem a Českými Velenicemi byla uzavřena na jednu hodinu, do 15:00 SEČ. Rakouské úřady blokády povolily.

V hornorakouském Wulowitz zůstalo asi 200 lidí. Demontrace se změnila v umělecký happening a její atmosféra připomíná spíše nedělní výlet. Silnici před rakouskou celnicí blokovalo 12 traktorů, ozdobených protitemelínskými hesly. Transparenty jsou i na tribuně, kde se střídají řečníci a hudební skupiny.

V dolnorakouském Gmündu protestovaly proti JETE asi tři desítky členů a příznivců Dolnorakouské platformy proti jadernému nebezpečí. Po 15:00 SEČ demonstranti hranici opět uvolnili.

Nová vlna odporu proti JETE, tentokrát i z vídeňských ministerstev a stranických sekretariátů, se v Rakousku zvedla po kolaudaci Temelína z počátku listopadu. Povinností České republiky totiž podle těchto rakouských politiků i dlouhodobých kritiků Temelína bylo uskutečnit a rakouské straně doložit některé bezpečnostní úpravy v JETE ještě před její kolaudací.

To podle mnohých rakouských politiků Praha neučinila, a porušila tak prý dohodu z Melku o řešení sporů ohledně jaderné elektrárny Temelín z roku 2000. Dohodu dojednali tehdejší premiéři Miloš Zeman a Wolfgang Schüssel a o rok později ji potvrdili v Bruselu pod dohledem Evropské komise.

Vedení Temelína však důvody k blokádě odmítá. Mluvčí JETE Milan Nebesář řekl, že bezpečnost elektrárny byla již mnohokrát potvrzena odborníky z celého světa. S blokádou nesouhlasí ani občanské sdružení Jihočeští taťkové. Podle českého ministerstva zahraničí porušují blokády hranic základní svobody evropského společenství, konkrétně volný pohyb osob a zboží. Česko bude proti blokádám protestovat diplomatickou cestou, sdělila ČTK mluvčí ministerstva Zuzana Opletalová.

Sdružení Atomstopp označilo blokádu za výzvu k jednání politiků a věří, že tento protest na hranicích na ně zapůsobí víc než předchozí demonstrace ve městech. Šestihodinová akce snad bude podle Dopplera na rozdíl od nedávných kratších blokád nepřehlédnutelná.

5.12. ČR a další nováčkové vstoupí do Schengenu poslední den roku 2007

Hranice zemí schengenského prostoru volného pohybu osob se České republice a dalším osmi novým členským zemím Evropské unie otevrou 31. prosince 2007. Čeští občané i obyvatelé dalších unijních nováčků tak budou moci překračovat hranice všech zemí EU vyjma Británie a Irska bez předkládání pasů. V Bruselu se na tom dohodli unijní ministři vnitra. Unie původně plánovala Schengen otevřít v říjnu 2007.

K poslednímu dnu příštího roku se otevrou pozemní a námořní hranice Schengenu a nejpozději v březnu 2008 odpadnou kontroly i na letištích. Je to historické rozhodnutí, řekl po jednání český ministr vnitra Ivan Langer. "Znamená to, že v Evropa přestane být rozdělena na dvě části, na země a občany první a druhé kategorie. Věřím, že na konci příštího roku na Silvestra projdeme hranice tentokrát bez pasu."

Podle dřívějších předpokladů se schengenská zóna měla rozšířit o desítku nováčků a o Švýcarsko na podzim příštího roku. Ale kvůli technickým potížím se spouštěním nové policejní databáze - Schengenský informační systém SIS II - hrozilo až dvouleté zpoždění. Nové členské země kritizovaly toto zdržení jako politicky motivované; jedině Kypr má zájem o vstup do Schengenu až po zavedení systému SIS II.

Ministři vnitra schválili portugalský návrh na modernizaci původního databáze SIS I, která by zahrnovala údaje i z nových zemí. Současně se bude dále vyvíjet SIS II. Podle Langerova český podíl na modernizaci SIS I dosáhne asi 200 milionů korun. Je to ale stále asi o polovinu méně, než by stál odklad rozšíření Schengenu, zdůraznil. Šlo by především o náklady na provoz hraničních přechodů.

V této chvíli nikdo neví, kdy bude spuštěn SIS II, který měl být připraven v říjnu 2007, řekl Langer.

Celkem přijde modernizace SIS I na 3,7 milionu eur. Britský odpor proti rozšíření Schengenu před nástupem nového informačního systému se nakonec podařilo zlomit díky nabídce nových členských zemí, které se rozdělí o britský a irský podíl na

modernizaci SIS I. Podle Langerera to znamená pro ČR zvýšení nákladů jen asi o 100.000 eur (zhruba 2,8 milionu Kč). Británie ani Irsko nejsou členy schengenského systému.

Podle českého ministra se podařilo zabránit podstatnějšímu odkladu rozšíření Schengenu díky společnému postupu devíti z desíti nových zemí (s výjimkou Kypru). Říjnové jednání ve slovinském Brdu a listopadové ve Vilniusu napomohlo k vytvoření tlaku a přispělo k obratu v postojích některých zemí, řekl Langer.

6.12. ČR a Německo se na využívání Labe neshodly

Česko a Německo se na konferenci o protipovodňové ochraně v Drážďanech neshodly na dalším využívání Labe, uvedla německá agentura ddp. Zatímco Praha podporuje výstavbu řeky v zájmu lodní plavby, Berlín to z důvodu ochrany životního prostředí odmítá. Letitý spor tak zůstává nevyřešený.

Náměstek českého ministra pro místní rozvoj Jiří Vačkář podle ddp řekl, že ČR nadále usiluje na Labi o výstavbu dvou nových plavebních stupňů. Z finančních důvodů ale bude postaven jen jeden.

Náměstek německého ministra životního prostředí Ulrich Kasparick poukázal na to, že mezi oběma zeměmi trvá spor o využití řeky, aniž se přitom zmínil o zamýšlených českých stupních. Uvedl také, že dosavadní dopravní využití Labe nemá na zřeteli globální změny ovzduší. Vzhledem k oteplování klimatu bude podle německého názoru přibývat období, kdy bude Labe nesplavné. Německá vláda dává navíc přednost výstavbě dopravních cest mezi východem a západem země.

Předmětem drážďanského jednání byl projekt Ella (Elbe-Labe), který se týká preventivních opatření proti povodním prostřednictvím mezinárodního územního plánování a je reakcí na katastrofální záplavy z roku 2002. Evropská unie ho podpořila dosud částkou 1,3 milionu eur a německé úřady asi jedním milionem.

Zatímco na české straně je řeka značně upravená pro lodní plavbu, Německo ji příliš jako dopravní tepnu nevyužívá a uchovává její přírodní ráz. I když mají obě země odlišné názory na dopravní využití, při ozdravování celého povodí Česko a Německo intenzivně spolupracují v rámci Mezinárodní komise pro ochranu Labe, která existuje od roku 1990.

7.12. ČR odsouzena za odmítnutí registrovat Liberální stranu

Česká republika prohrála u Evropského soudu pro lidská práva spor s Václavem Linkovem, který si stěžoval, že české úřady odmítly v roce 2002 jeho žádost o registraci Liberální strany. Podle zveřejněného rozsudku tak úřady porušily článek 11 evropské úmluvy o lidských právech, který se týká svobody sdružování. Stát musí Linkovovi vyplatit kompenzaci části hmotné škody a soudních výloh. Požadavek finanční kompenzace morální újmy soud odmítl.

Linkovova stížnost se týkala i údajného porušení dvou dalších článků úmluvy nebo jednoho z protokolů k ní. Soud ale uvedl, že s ohledem na to, že se to zakládalo na stejných faktech jako ve věci článku 11, není nutné se k tomu už vyjadřovat.

Linkov, kterému je nyní 27 let, se na evropský soud obrátil poté, co neuspěl u českých soudů včetně ústavního, ke kterým se postupně odvolal poté, co jeho žádost o registraci Liberální strany ministerstvo vnitra odmítlo. Ministerstvo to zdůvodnilo údajnou nepřijatelností jednoho z jejích programových cílů, jímž bylo "zrušení právní kontinuity s totalitními režimy".

Štrasburský tribunál sice uznal, že svoboda shromažďování nemůže být absolutní, ale uvedl, že registraci politické strany lze odmítnout jen v nejvážnějších případech. Podle jeho názoru nic neumožňuje předpokládat, že Liberální strana nechtěla svých

cílů dosáhnout legálními a demokratickými prostředky a že jí požadovaná změna zákonů byla neslučitelná se základními demokratickými zásadami.

Tribunál je orgán Rady Evropy a jeho výroky jsou pro její členské státy závazné.

Štrasburský tribunál přiznal Linkovovi 150 eur (4200 korun) jako náhradu částky, kterou zaplatil za žádost o registraci. Odmítl ale jeho žádost o 10.000 eur, které prý Liberální strana mohla od státu dostat, pokud by ve volbách v roce 2002 získala přes tři procenta hlasů. Podobně jako v řadě dalších případů soud odmítl požadavek finanční kompenzace morální újmy s odůvodněním, že sám jeho výrok je v tomto směru dostatečný. Linkov v tomto bodě žádal 10.000 eur. Z jeho požadavku na úhradu soudních výloh ve výši 5000 eur uznal soud jen 700 eur.

7.12. Evropský soud: Na vysílání v hotelích se vztahují autorská práva

Na rozhlasové a televizní vysílání v hotelových pokojích se vztahují autorská práva. Rozhodl o tom Evropský soudní dvůr (ESD) v Lucemburku. Z rozsudku vyplývá, že hotely a další ubytovací zařízení by měly platit autorské poplatky. Případ se týká i České republiky.

Soud sice takto rozhodl ve sporu mezi španělskou organizací na ochranu autorských práv a španělským hotelovým řetězcem Rafael Hoteles, ale v ESD "leží" naprosto stejný spor z České republiky. Rozhodnutí tak lze považovat za precedens. Navíc z něj vyplývá, že české právo není v souladu s evropskou směrnicí o autorském právu v informační společnosti.

Problém s placením autorských poplatků v hotelích se v Česku objevil naposledy v loňském roce. Spory mezi organizacemi na ochranu autorských práv a hotelovými provozovateli vyvrcholily přijetím novely zákona, která zbavila hotely a mimo jiné i nemocnice povinnosti platit autorské poplatky.

Proti osvobození hotelů a nemocnic od platby autorských poplatků vystoupil při schvalování novely Ochranný svaz autorský, desítky umělců i někteří zákonodárci.

Rozhodnutí ESD přitom svědčí o jiném výkladu. Soud sice nerozhodl, zda je hotelový pokoj veřejným prostorem či není, ale nepotvrdil ani hlavní argument hoteliérů, že je "soukromé povahy". "Je třeba zohlednit okolnost, že se obvykle klienti v takovém zařízení rychle střídají. Obecně se jedná o dosti vysoký počet osob, takže tyto musí být považovány s ohledem na hlavní cíl směrnice za veřejnost," uvedl ESD.

9.12. Po Bavorsku také Sasko odmítlo ukončení hraničních kontrol

Po největší německé zemi Bavorsku se dnes také Sasko připojilo k odporu proti rozhodnutí ministrů vnitra Evropské unie ukončit od začátku roku 2008 kontroly osob a aut na hranicích starých a nových členských zemí společenství. Tyto spolkové země hraničí s východními sousedy Českem a Polskem.

"Raději bychom se měli smířit s půlročním zdržením, aby se vytvořily nutné předpoklady pro zrušení kontrol," řekl v listu Sächsische Zeitung saský ministr vnitra Albrecht Buttolo. Skutečnost, že ministři EU místo čekání na novou policejní databázi (SIS II) dali přednost rozšíření té stávající (SIS I), považuje Buttolo za "taškářství". "Jednička" podle ministra zdaleka nevyhovuje kontrolním a bezpečnostním požadavkům.

Ministři vnitra EU se 5. 12. 2006 dohodli v Bruselu na tom, že hraniční kontroly mezi novými a starými zeměmi unie skončí poslední den příštího roku. Unie původně plánovala takzvaný schengenský prostor otevřít v říjnu 2007, ale kvůli potížím se spouštěním informačního systému SIS II hrozilo delší zpoždění. Než SIS II bude v provozu, bude se modernizovat stávající SIS I, který má zahrnovat údaje i z nových zemí. Rozšířená jednička ale například nebude obsahovat biometrická data.

Ukončení kontrol už kritizoval i bavorský ministr vnitra Günther Beckstein, který varoval před "značnými problémy s kriminalitou", jestliže padnou kontroly na hranicích s Českem, Polskem a Maďarskem. Jeho obavy pramení z údajných kvalitativních nedostatků policejních složek sousedních zemí. Spolkový ministr vnitra Wolfgang Schäuble rozhodnutí EU hájil a Becksteina uklidňoval, že definitivní verdikt o ukončení kontrol beztak padne až v listopadu 2007.

Před konečným rozhodnutím ministrů vnitra EU za rok se podle Schäubleho musí ve druhé polovině roku 2007 osvědčit zkoušky rozšířeného schengenského počítačového systému.

Schäuble už v polovině listopadu v souvislosti s rozšířením schengenského prostoru o sousední Česko a Polsko a hrozbami terorismu oznámil reformu německé federální policie. I když se po skončení kontrol budou uzavírat některé menší služebny na německých východních hranicích, policejní přítomnost v hraničních regionech se naopak posílí. Schäuble hodlá zvýšit počet mobilních dohlížecích jednotek. Ty nebudou operovat jen na hranicích, ale v případě podezření budou působit až do hloubky 30 kilometrů ve vnitrozemí.

12.12. Generál Štefka jednal o velení českým vojákům při výsadcích EU

Až budou čeští vojáci v roce 2009 a pak 2012 součástí bojových skupin Evropské unie, takzvaných battlegroups, budou podléhat operačnímu velitelství v Postupimi u Berlína. Náčelník generálního štábu Pavel Štefka o tom jednal 11. 12. 2006 v německé metropoli se svým protějškem generálem Wolfgangem Schneiderhahnem a také má na programu návštěvu tohoto postupimského střediska.

Česká armáda využila nabídky německých partnerů, protože sama podobné operační centrum nemá, informoval Štefka ČTK. "V případě nasazení nám toto velitelství bude velet," řekl.

Z operačního velitelství v Postupimi řídí bundeswehr své zahraniční výsadky. Větší státy taková velitelství mají a jednotlivé menší země se k nim tímto způsobem připojují. "Na tom není nic zvláštního," řekl český generál.

Bojové skupiny, které budou silami rychlé reakce EU, mají být schopné nasazení začátkem roku 2007. V pohotovosti tak mají být připraveny k výsadbě do deseti dnů vždy dvě skupiny po 1500 vojákích. Ve druhé polovině roku 2009 utvoří Česko bojovou skupinu se Slovenskem. Na této jednotce, kterou povedou čeští důstojníci, se bude Slovensko podílet asi 300 vojáky. Vzdáleně se plánuje také zapojení Čechů do bojové skupiny s Němci a Rakušany zřejmě v roce 2012.

V Postupimi je už nyní jeden styčný český důstojník. Na jaře příštího roku se podle Štefky plánuje vyslání nejméně dalších dvou. Jejich úkolem je přímý kontakt mezi českou armádou a operačním velitelstvím.

Štefka a Schneiderhahn ocenili i česko-německou vojenskou spolupráci, která funguje mimo jiné při řadě společných cvičení nebo v zahraničí. Štefka připomněl společný rekonstrukční tým na severu Afghánistánu ve Fajzabádu.

12.12. EK zamítla stížnost na postup ČR při nákupu transportérů

Evropská komise odmítla stížnosti na postup České republiky při nákupu obrněných transportérů, který je největší zakázkou v historii české armády. Komise však dala najevo pochyby o postupu české strany při výběrovém řízení. Komisaři zapochybovali, zda bylo nutné se uchýlovat ke klauzuli, která s ohledem na základní bezpečnostní zájmy země umožňuje obejít pravidla EU pro veřejné zakázky, uvádí rozhodnutí, jež má ČTK k dispozici.

Nicméně ministerstvo obrany aspoň o zakázce informovalo ve specializovaném evropském tisku a ve velké míře použilo opatření ze směrnic EU pro veřejné zakázky, uvedla EK. Ministerstvo tak dostalo nabídky od různých evropských výrobců a bylo s to je zhodnotit v proceduře hospodářské soutěže, uvádí text. Komise proto rozhodla uzavřít vyšetřování této veřejné zakázky, uzavřela komise.

Stížnost do Bruselu zaslal jeden z neúspěšných uchazečů o armádní kontrakt - finská společnost Patria, jíž se nelíbilo, že na zakázku za 23,6 miliardy korun nebyla vypsána otevřená veřejná soutěž. Patria si stěžovala, že ministerstvo obrany označilo kontrakt za strategický a oslovilo jen předem vybrané uchazeče. Zakázku dostala rakouská zbrojovka Steyr.

Cena jednoho transportéru je zhruba 100 milionů korun. Několikamiliardový kontrakt podepsal bývalý ministr obrany Karel Kühnl týden po parlamentních volbách. Podle ministerstva obrany bylo výběrové řízení v pořádku. České úřady se odvolaly na článek 296 evropské smlouvy, který umožňuje jednotlivým státům nevypsát výběrové řízení podle evropských pravidel pro vnitřní trh, pokud jsou v sázce základní bezpečnostní zájmy. Komise má však po analýze případu pochyby, zda obvyklá procedura pro veřejné zakázky by měla negativní vliv na základní bezpečnostní zájmy ČR, uvedlo rozhodnutí.

"Zůstávají tedy pochyby o tom, zda výjimka z článku 296 byla použita správně."

Za předpokladu, že by byla použita příslušná směrnice o vnitřním trhu, tendr na transportéry obsahoval řadu formálních chyb, dodala komise. Vadí jí nejvíc, že oznámení nebylo zveřejněno v Obchodním věstníku.

13.12. O česko-slovenské armádní letce se prý rozhodne do jara

O případném vytvoření společné dopravní letky české a slovenské armády by se mělo rozhodnout během několika týdnů až měsíců. Společné pořízení čtyř až šesti transportních letounů s dlouhým doletem musí nejprve schválit politické špičky. ČTK to potvrdili náčelníci generálních štábů obou armád Lubomír Bulík a Pavel Štefka.

"S tímto nápadem pracujeme už delší dobu a už jsme k němu vypracovali studii realizovatelnosti," řekl Bulík. Výhody společné letky by spočívaly v nižších nákladech na pořízení, provoz i opravy letounů. Slovenská armáda si stanovila obnovu dopravního letectva za jednu z priorit pro nejbližší období.

Generál Štefka ideu vyřešení taktické letecké dopravy společnými silami obou armád také podpořil. Avšak české armádní letectvo je podle něj v jiné situaci než slovenské, protože už je rozhodnuté o nákupu dvou nových dopravních letadel.

"Bylo by však lepší letadla provozovat společně, protože by se snížily náklady, například už při koupi letadel kvůli většímu počtu anebo díky společné logistice a údržbě," řekl Štefka.

Slovenská armáda po lednové tragické havárii svého letounu s vojáky vracejícími se z Kosova vyřadila z provozu stroj An-24 a v současnosti využívá stroje An-26. Do roku 2010 chce vyřešit otázku, jak bude dále zajišťovat přepravu vojáků a materiálů do zahraničních misí.

13.12. Z české vládní pomoci po Katrině byly nakoupeny knihy pro Alabamu

První čtenáři v alabamském městě Bayou La Batre si mohou vypůjčit knihy pořízené z českého finančního daru jižní částí USA postiženým loňským hurikánem Katrina. Z vděčnosti za nezištnou pomoc při obnově městské veřejné knihovny, kterou loni v srpnu katastrofa zcela zničila, nesou svazky zakoupené za peníze od české vlády razítko s českým a anglickým nápisem "Pravda vítězí".

Slavnostně otevřená knihovna dostala šek na 111.500 dolarů od českého velvyslance Petra Koláře letos v únoru. Šlo o součást přímé finanční pomoci, v jejímž rámci věnovala česká vláda čtyřem veřejně prospěšným institucím na jihu USA celkem 430.000 dolarů, tedy v té době asi deset milionů korun.

Peníze na obnovu obdržely i základní škola v texaském Deweyville a charitativní lékárna v mississippijském Biloxi. Dar 120.000 dolarů státní univerzitě v louisianském New Orleansu byl určen na zřízení profesorského místa v oboru urbanistického rozvoje, které by měli přednostně obsazovat čeští odborníci.

Knihovna Tapia Public Library v Bayou La Batre pořídila za českou pomoc 9400 svazků, které jsou všechny opatřené informací, že jde o dar lidu České republiky, řekl ČTK mluvčí velvyslanectví Daniel Nový. Vedle české pomoci přispěly zdevastované knihovně, která ve městě tradičně plnila úlohu širšího vzdělávacího a kulturního centra, i americké instituce.

Projekt české finanční pomoci byl zaměřen na pomoc "nejširším vrstvám nejobyčejnějších lidí, na budoucnost a rozvoj", řekl v únoru ČTK Kolář.

"Sami jsme prožili povodně a víme, jak je v nouzi důležitá pomocná ruka přítele," připomněl. Miliardy dolarů z amerických federálních zdrojů se do malých měst jako je Bayou La Batre nedostanou nebo na ně zbudou jen omezené částky. "Lidé si v tomto koutě světa připadají zapomenutí. Do jisté míry jsou závislí na dobročinné pomoci. Náš dar je přímý důkaz, že mají přátele," uvedl velvyslanec, podle něhož si místní lidé daru nesmírně váží.

Hurikán Katrina uhořel na americké pobřeží Mexického zálivu loni 29. srpna a měsíc po něm přinesl do stejné oblasti další zkázu hurikán Rita. Bezprostředně po Katrině vyčlenila česká vláda na humanitární pomoc 25 milionů korun, z nichž byly financovány dodávky přikrývek, polních lůžek a stanů. Pomoc ve výši 15 milionů dolarů nabídlo i město Praha a veřejné sbírky uspořádaly humanitární organizace, jako například křesťanská Adra.

14.12. Rakouský parlament vyzval vládu ke krokům proti ČR kvůli Temelínu

Rakouský parlament svým usnesením jednomyslně vyzval vídeňskou vládu k případnému podání žaloby proti České republice kvůli nedávné kolaudaci jaderné elektrárny Temelín (JETE). Vláda tak má učinit v případě, že Praha neprodleně nepředloží důkazy o posílení bezpečnosti JETE. Možnost podání žaloby posuzuje ve spolupráci s odborníky rakouské ministerstvo životního prostředí bez ohledu na parlamentní usnesení.

Český prezident Václav Klaus už označil rozhodnutí rakouského parlamentu za skandální. Podotkl, že si ani v nejbujnější fantazii nedovede představit, že by něco podobného (vůči sousední zemi) odhlasoval český parlament. Pokud bylo rozhodnutí skutečně jednomyslné, je to podle Klause smutné. Výhrady ke stavu obou technologií měla prý i mezinárodní inspekce v JETE v závěrečné zprávě z minulého roku. V bruselské dohodě o důsledcích melkského procesu jsou přitom obě technické problematiky v prvním dodatku uvedeny jako klíčové podmínky pro spuštění komerčního provozu JETE.

"Neshoda panuje především v tom, že česká strana se rozhodla aplikovat jiné řešení, které je ale uznáváno za stejně bezpečné," řekla ČTK předsedkyně českého Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová.

Dnešní usnesení je dílčím vítězstvím rakouských odpůrců jihočeské elektrárny. Ti hrozili, že pokud parlament usnesení nepřijme, zablokují o víkendu znovu hranice mezi Rakouskem a Českem.

Schválený text vychází z předpokladu, že Česko nedávnou kolaudací JETE porušilo takzvanou dohodu z Melku mezi Rakouskem a ČR.

Rakouský ministr životního prostředí, lidovec Josef Pröll ještě před hlasováním prohlásil, že jeho resort hledá cesty k podání mezinárodní žaloby proti Česku. Žaloba se však musí opírat o důkladné právní analýzy i prozkoumání kolaudačního rozhodnutí, zdůraznil ministr.

Pröll tak odrážel kritiku z úst téměř všech poslanců v rozpravě, že během více než měsíce po kolaudaci ve věci nic nepodnikl. Poslanci připomínali poruchovost JETE a zdůrazňovali závaznost bilaterální dohody z Melku o bezpečnostním dialogu mezi Českem a Rakouskem. Její údajné porušení kolaudací JETE označil v plamenném projevu lidovecký poslanec August Wöginger za "provokaci zvláštní kategorie" z české strany.

"Česká republika už Rakousko dlouho tahá za nos," stěžoval si poslanec Lutz Weinzinger z krajně pravicové Svobodné strany Rakouska (FPÖ). "Praha už úspěšným ignorováním výzev ke zrušení takzvaných Benešových dekretů nabyla dojmu, že s Rakouskem si může dělat, co se jí zachce," kritizovala další hornorakouská poslankyně FPÖ.

I někteří rakouští právníci přiznávají, že Rakousko nemá mnoho šancí případný proces proti Česku prosadit. Prakticky jediná soudní instance, která přichází v úvahu, tedy Mezinárodní soudní dvůr v Haagu, se případnou žalobou nemůže zabývat, pokud s tím nevysloví souhlas obě strany sporu. Dohoda z Melku se navíc nestala ani součástí práva Evropské unie.

V procesu z Melku jde o shodu České republiky a Rakouska ohledně vyhodnocování bezpečnostních a ekologických otázek kolem Temelína. Ujednání podepsali tehdejší šéfové vlád obou zemí Miloš Zeman a Wolfgang Schüssel v prosinci 2000. V listopadu 2001 vyvrcholil melkský proces uzavřením dohody o řešení sporů ohledně JETE mezi ČR a Rakouskem s pomocí Evropské komise v Bruselu.

18.12. Polský tisk: O umístění základny by USA měly rozhodnout v lednu

O umístění protiraketové základny ve střední Evropě by USA měly rozhodnout v lednu 2007. Česko i Polsko jsou kandidáty na její vybudování. Polská část amerického systému protiraketové obrany se má začít stavět již v roce 2007, napsal polský deník Rzeczpospolita. Mluvčí Pentagonu Joe Carpenter nechce mluvit o termínech. "Představíme náš návrh raději dříve než později," řekl listu. Dodal, že stavba systému protiraketové obrany je prioritou Pentagonu. Podle deníku by Polsko mělo nabídku dostat v prvních týdnech v lednu.

Původně chtěly USA říci definitivní slovo již po letních prázdninách.

USA by mohly podle jednoho návrhu protiraketovou základnu umístit v Polsku a její radarovou část v Česku. Na protiraketové základně ve střední Evropě by mělo být rozmístěno deset střel, které by nenesly žádné výbušniny a nepřátelské rakety by ničily nárazem.

Obsluhu protiraketové základny by mělo tvořit 200 až 400 vojáků, techniků a civilních pracovníků. V případě radarové jednotky jde zhruba o polovinu tohoto počtu. Kdyby byly obě části umístěny na jednom místě, tvořila by obsluha dohromady kolem 350 osob. Radarová část bude složena ze dvou radarů.

V dokumentu se nemluví o systému protivzdušné obrany, který by měl chránit základnu a také velkou část polského území před případnými útoky ze vzdušného prostoru za východní hranicí. Takového systému se domáhá polská vláda výměnou za souhlas s budováním základny v zemi. "Polsko musí být chráněno, pokud máme

mít základnu, musíme mít zabezpečení," uvedl polský premiér Jaroslaw Kaczyński při zářijové návštěvě USA.

Polský ministr obrany Radoslaw Sikorsky řekl, že Polsko očekává od Američanů instalaci systému protivzdušného obranného systému Patriot. Američané jsou podle listu spíše proti tomu a připravují se na tvrdé vyjednávání.

Základna ve střední Evropě nemá být podle českého ministra zahraničí Alexandra Vondry kvůli obraně národního území USA, ale i jejich vojáků v zahraničí a evropských spojenců.

Veřejné mínění v Polsku i Česku se podle průzkumů staví k základně nepříznivě. Lidé se většinou obávají, že protiraketový deštník USA sníží bezpečnost v zemích.

29.12. Rakouští odpůrci Temelína uvítali koaliční smlouvu, ruší blokádu

Rakouští odpůrci atomové energie přivítali text koaliční smlouvy vlády premiéra Mirka Topolánka, v níž se ve čtvrtek ODS, KDU-ČSL a Strana zelených zavázaly, že "nebudou plánovat a podporovat výstavbu nových jaderných bloků". Hornorakouská organizace Atomstopp se na základě "pozitivních signálů z české strany" rozhodla zrušit blokády vybraných hraničních přechodů, které předběžně zvažovala uskutečnit v neděli 31. prosince. Informovala o tom agentura APA.

"Ačkoli naším cílem pro příští rok nadále zůstává odstavení celé elektrárny v Temelíně, změna smýšlení české strany na vládní úrovni a její rozhodnutí nás velmi těší," píše se v prohlášení hornorakouské protijaderné platformy. Rakouský parlament v polovině prosince jednomyslně vyzval vídeňskou vládu k případnému podání mezinárodní žaloby proti České republice kvůli nedávné kolaudaci Temelína. Vláda tak má učinit v případě, že Praha neprodleně nepředloží důkazy o posílení bezpečnosti elektrárny v intencích dohod z Melku.

Topolánkova vláda na základě konsensu všech tří koaličních stran hodlá zřídit nezávislou odbornou komisi k posouzení energetických potřeb České republiky v dlouhodobém horizontu. Předchozí sociálnědemokratická vláda přitom uvažovala do budoucna s rozšířením Temelína. Jednou z verzí energetické koncepce byla výstavba dalších dvou bloků. Provoz Temelína zajišťují v současné době dva bloky, projekt elektrárny však původně počítal se čtyřmi.

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

1.12. USA na jednání s nováčky EU představily zásady pro bezvízový styk

Spojené státy hodlají přesunout hlavní zřetel při rozšiřování bezvízového režimu ve prospěch hledisek bezpečnostních. Až dosud vycházely především ze snahy zamezit nelegální ekonomické migraci. Na schůzce s velvyslanci nových zemí Evropské unie ve Washingtonu to uvedli představitelé amerických ministerstev vnitřní bezpečnosti a zahraničí.

Současná podoba bezvízového režimu odpovídala situaci před teroristickými útoky z 11. září 2001, nyní je ale třeba podle nich klást důraz na aspekty bezpečnostní. Zároveň ale zdůraznili, že i když by už neměl být počet odmítnutých žádostí o víza do USA absolutním a rozhodujícím kritériem, zůstane i nadále jedním z hledisek. Jeho nedodržení by ovšem nemělo být pro zařazení do bezvízového programu rozhodující, sdělil ČTK Daniel Nový z českého velvyslanectví, na jehož půdě se jednání uskutečnilo.

Páteř nové podoby bezvízového programu má podle náměstka ministra vnitřní bezpečnosti Paula Rosenzweiga tvořit výměna informací o ztracených a odcizených cestovních dokladech, repatriace občanů, kteří pobývají v USA protiprávně, výměna informací o cestujících do USA a zavedení elektronického systému pro sdílení dat. Mezi další faktory náleží dohody o ozbrojených agentech na palubách některých přímých letů do USA, rozšíření cestovních dokladů o ochranné elektronické prvky a zvýšení bezpečnosti na letištích v jednotlivých zemích.

Americká administrativa zdůraznila, že USA nebudou po zemích požadovat přijetí takových bezpečnostních opatření, která by nechtěla po svých vlastních občanech. Otázka reciprocity byla americkou stranou podle Daniela Nového opakovaně zdůrazněna.

Konkrétní kroky a návrhy by měly být předmětem jednání mezi administrativou a nově složeným Kongresem. Tento proces by mohl začít v prvních týdnech roku 2007. Bezpečnostní opatření by měla být přijata na základě vzájemných debat mezi jednotlivými zeměmi a Spojenými státy.

Český velvyslanec Petr Kolář věří, že načrtnuté podmínky jsou pro Českou republiku splnitelné. "Záleží na tom, jak se k nim postaví příslušné české úřady," řekl ČTK. "Nevidím nic, co bychom neměli být schopni splnit," uvedl.

Žádný termín podle něho při jednání nepadl, ale američtí partneři dali najevo, že chtějí dosáhnout rozšíření bezvízového programu "co nejdříve". První návrh by administrativa mohla předložit Kongresu už v lednu, dodal. Ocenil v té souvislosti, že americké úřady při tom hodlají spolupracovat se zeměmi, které o změnu režimu usilují. Hlavní slovo ovšem přísluší Kongresu USA, který se po volbách, v nichž zvítězili demokraté, sejde v novém složení poprvé 3. ledna.

Schůzka na českém velvyslanectví se konala dva dny po projevu amerického prezidenta George Bushe v estonském Tallinnu, kde oznámil, že bude spolupracovat s Kongresem na změně principů pro zařazení států do amerického bezvízového režimu. Česká republika, Slovensko a další nováčci EU ze střední Evropy a Pobaltí se o zrušení víz snaží už řadu let, ale USA dosud vždy odpověď vázaly na potřebu snížit počet odmítnutých žádostí pod tři procenta.

Občané nových států EU potřebují pro návštěvy USA víza, zatímco Američané při cestách do těchto zemí nikoli. Nevyvážený vízový režim je dlouhodobě považován za jeden z mála problémů, které mezi novými členy EU a Spojenými státy přetrvávají. Bezvízový styk mají USA se 27 státy světa, mezi nimiž jsou až na Řecko všechny staré země EU. Z nováčků víza nepotřebují jen Slovinci.

Schůzky ve Washingtonu se zúčastnili velvyslanci České republiky, Slovenska, Maďarska, Polska, Estonska, Litvy a Lotyšska, tedy zemí, které před dvěma měsíci založily z iniciativy české diplomacie Koalici pro vízovou rovnoprávnost. Přizváni byli rovněž představitelé Řecka a dalších nových zemí EU Malty a Kypru a zástupci Bulharska a Rumunska, které do unie vstoupí 1. ledna příštího roku.

O tom, že se podaří víza zrušit, ujistil Bush českého prezidenta Václava Klause tento týden na summitu NATO v Rize. Český ministr zahraničí Alexandr Vondra bezprostředně po Bushově úterním projevu vyjádřil naději, že by se tak mohlo stát do dvou let.

4.12. Vondra: incident v Turkmenistánu byl nedorozuměním

Nedorozumění ve vzájemné komunikaci bylo příčinou incidentu, při kterém bylo v Turkmenistánu zadrženo české letadlo s vojenskou delegací letící z Afghánistánu. Shodli se na tom v Bruselu český ministr zahraničí Alexandr Vondra a šéf turkmenské delegace při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) Esen Ajdogdjev. Oba diplomaté se sešli na okraj ministerské schůzky OBSE v Bruselu.

Podle Vondry turkmenský představitel zdůraznil, že jeho země má zájem na přátelských vztazích s ČR. Český ministr vysvětlení "s uspokojením" přijal, zejména "ve světle naší zvětšené odpovědnosti v Afghánistánu".

Vondra připomněl, že ČR přebírá velení nad letištěm v Kábulu a "má zájem s Turkmenistánem udržovat dobré vztahy".

"Shodli jsme se, že to bylo nedorozumění ve vzájemné komunikaci, které bohužel přineslo ty neblahé následky ze soboty na neděli, kdy to neuměly turkmenské úřady náležitě řešit", řekl Vondra.

Turkmenský představitel, který o celé věci dopoledne jednal s turkmenským ministrem zahraničí, dal jasně najevo, že Turkmenistán má "zájem na dalším rozvoji spolupráce a přátelských a konstruktivní vztahů".

Podle Vondry si obě strany ještě budou vyjasňovat některé technické věci. Věřím, že se nám podaří takovým nedorozuměním předejít, dodal.

Speciál, kterým se vracela česká vojenská delegace z Afghánistánu, byl v sobotu 2. 12. 2006 na 14 hodin zadržena na letišti v turkmenském Ašgabat, údajně kvůli ozbrojené ochraně na palubě.

Podle českého velvyslance v Moskvě Miroslava Kostelky za zmatky může turkmenská strana. Turkmenický vojenský přidělenec podle něj poslal informaci o zákazu mezipřistání českého letounu na faxové číslo, které není nepřetržitě kontrolováno a neupozornil na to telefonicky.

České velvyslanectví v Rusku více zvýrazní pohotovostní čísla, na něž lze volat nebo faxovat i v mimopracovní době, aby se zamezilo podobným situacím, řekla ČTK mluvčí ministerstva zahraničí Zuzana Opletalová.

4.12. Ministr Vondra kritizoval Bělorusko; OBSE podle něj stále hledá své místo

Porušování lidských práv a základních svobod v Bělorusku v Bruselu ostře kritizoval český ministr zahraničí Alexandr Vondra. Učinil tak ve svém vystoupení na schůzce Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). V souvislosti s konflikty v Moldavsku a Gruzii nepřímo vyzval Rusko, aby respektovalo územní integritu těchto zemí. Podle Vondry OBSE ještě nenašla po skončení studené války svou úlohu.

Jediný totalitní režim v Evropě 21. století degraduje vše, čeho jsme kolektivně dosáhli od pádu železné opony, řekl Vondra. Podle něj nepřinesly snahy EU, USA a dalších

zemí přimět Bělorusko k demokratickému vývoji žádné výsledky. Šéf české diplomacie připomněl, že za poslední rok nenastal žádný pokrok při řešení konfliktů v Gruzii a Moldavsku. Kromě toho došlo k některým "znepokojivým" událostem, které oslabily důvěru v dobrou vůli některých stran podílejících se na mírových misích v těchto státech, řekl Vondra a zdůraznil nezbytnost "plného respektování územní celistvosti a suverenity".

Ruské jednotky jsou rozmístěny v rámci mírových misích v proruských regionech v Gruzii i v Moldavsku.

Podle Vondry dosáhla OBSE zatím ve své činnosti jen skromných výsledků a neshodla se na tom, jaký by měl být její smysl a odpovědnost v období po studené válce. Bez shody na společných hodnotách a principech se bude bezpečnostní koncept organizace s dimenzí lidských práv dále drolit a její příspěvek k bezpečnostní spolupráci nebude mít žádný dopad, zdůraznil Vondra.

Zastal se také Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR), který monitoruje volby v členských zemích OBSE a který ve svém vystoupení kritizoval ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov. Podle Vondry není důvod měnit způsob práce tohoto úřadu, který se jen drží mandátu, kterým ho země OBSE pověřily. ODIHR plní své poslání a sehrál důležitou roli při volbách v Bělorusku a na Ukrajině, řekl Vondra českým novinářům. Myslím, že ani Rusko se v očekávání prezidentských voleb v roce 2008 tohoto úřadu nemusí bát, dodal.

7.12. Vídeň proti úplným blokádám hranic, bojí se zrušení dialogu s ČR

Rakousko má oprávněnou obavu, že Česká republika s ním přeruší bezpečnostní dialog v otázkách jaderné elektrárny Temelín (JETE), pokud odpůrci jaderné energetiky budou pokračovat v úplných blokáдах česko-rakouských hranic. ČTK to řekl český velvyslanec v Rakousku Jan Koukal po rozhovoru s rakouským ministrem životního prostředí Josefem Pröllem. Možnosti právních kroků vůči Česku prý rakouská vláda dále zkoumá. Pröll Koukalovi řekl, že pro Rakousko by bylo nejlepším řešením zrušení provozu JETE.

Jako porušení mezinárodních dohod by bylo podle Koukala možné posuzovat totální blokády hranic, jak se stalo minulou neděli na rakousko-českých hraničních přechodech Wulowitz/Dolní Dvořiště a Gmünd/České Velenice. Česko podle Koukala uznává právo protiatomových aktivistů na protesty, musí však být při nich umožněna alespoň omezená průjezdnost hraničních přechodů.

Praha by podle Koukala v případě dalších úplných blokády mohla zastavit bezpečnostní dialog, jenž pro ni ve vztahu s Rakouskem vyplývá z takzvané dohody z Melku. "Samotné blokády hranic jsou právně problematické i bez ohledu na melkskou dohodu," zdůraznil Koukal. Rakousko by v případě zrušení bezpečnostního dialogu přišlo o jedinou možnost, jak dále s Českem jednat o JETE na expertní úrovni.

Rakouský ministr se podle Koukala během rozhovoru o takzvané dohodě z Melku téměř nezmínil. Rakouská strana si je totiž dobře vědoma, že takzvaná dohoda z Melku "není mezinárodní smlouvou, ale pouze protokolem, jakýmsi zápisem z jednání, a tudíž její porušení není žalovatelné", domnívá se český diplomat. Podle něj navíc není co napadát, neboť Praha ujednání z melkské dohody plní. Případné právní kroky vůči Česku rakouská vláda stále zvažuje, vyrozuměl Koukal z rozhovoru s Pröllem.

Agentuře APA Pröll řekl, že v rozhovoru s českým velvyslancem vyjádřil svůj údiv nad kolaudací elektrárny. Rakouská vláda nyní podle něj stále čeká na překlad

kolaudačního rozhodnutí a další expertní posudky a až po jejich prostudování chce zvážit případné mezinárodněprávní kroky vůči Praze.

Honorakouské sdružení odpůrců Temelína Atomstopp plánuje další blokády, pokud politikové v Rakousku i Česku nezačnou údajné porušení melkské dohody ze strany České republiky napravovat. "Ministr Pröll dnes měl možnost upozornit, že Česko jednostranně porušilo melkskou dohodu. Pokud tak neučinil, je to nezodpovědné," řekl dnes ČTK zástupce sdružení Roland Egger. Potvrdil, že v případě trvající pasivity zejména rakouských politiků v čele s kancléřem Wolfgangem Schüssleem ve sporu kolem JETE by se mohla ještě před Vánocemi nebo v samotném závěru roku uskutečnit blokáda hned čtyř hraničních přechodů do Česka najednou.

Odpůrci JETE se stále odvolávají na jedno z hodnocení mezinárodních expertních skupin z loňského roku, podle něhož byly v JETE zjištěny "závažné nedostatky", například na vysokonapěťovém vedení nebo na souběžném vedení vysokotlakých potrubí.

Na schůzku Koukala s Pröllem zatím reagovali rakouští Zelení. "Činy místo zdržovacích strategií" od rakouské vlády požaduje honorakouský radní pro životní prostředí Rudi Anschober. Ten Pröllovi vytýká, že pět týdnů po kolaudaci JETE "pouze vyjádřil svůj údiv a oznámil prozkoumání mezinárodních kroků".

Podle zdrojů obeznámených s rozhovorem mezi Koukalem a Pröllem si nechal vypracovat právní posudek o dohodě z Melku honorakouský zemský hejtman Josef Pühringer. Expert na mezinárodní právo z linecké univerzity Manfred Rotter v něm údajně napsal, že dohoda z Melku sice spadá do kategorie mezinárodních smluv, neobsahuje však ujednání o řešení mezinárodněprávních sporů, a tudíž její neplnění není žalovatelné u Mezinárodního soudního dvora v Haagu.

Rotterův kolega Franz Leidenmühler nedávno ČTK řekl, že rakouská vláda může podat žalobu v Haagu, ale s procesem by musela souhlasit žalovaná strana, a to je podle českých diplomatických zdrojů prakticky vyloučené.

7.12. V Senátu USA nový návrh na změnu vízového režimu, možná i pro ČR

Americký republikánský senátor George Voinovich předložil návrh na rozšíření bezvízového režimu o státy, které spolupracují s USA v globální válce proti terorismu. I když země nevyjmenovává, ze souvislostí vyplývá, že by se mohl vztahovat i na Českou republiku.

Předloha pověřuje ministerstvo vnitřní bezpečnosti, aby po konzultaci s ministerstvem zahraničí rozšířilo seznam států, jejichž občané mohou jezdit do USA bez víz, o země, které podporují Spojené státy a jsou jim připraveny maximálně pomáhat ve snaze zabránit teroristům ve vstupu na americké území. Země budou moci být do programu zařazeny, jen pokud exekutiva ověří, že pro USA nepředstavují bezpečnostní hrozbu.

Zákon o bezpečném cestování a protiteroristickém partnerství by měl posílit spolupráci s klíčovými spojenci a zároveň podpořit bezpečnostní a ekonomické zájmy Spojených států, uvedl Voinovich. Předložení návrhu podpořili další čtyři senátoři, včetně dvou demokratů. "Vízové" státy, které se účastní operací v Iráku či Afghánistánu, platí cenu, kterou západní "bezvízové" země neplatí, a zachází se s nimi jako se státy druhé kategorie, řekl senátor. Zmínil se o případu mladého českého důstojníka, který sloužil v Iráku po boku Američanů. "Tento voják chtěl přijet do USA navštívit americké přátele z válečných operací. Ale jeho žádost o vízum byla odmítnuta. Proč? Protože měl v pasu zaznamenanou cestu do Iráku, tedy právě tam, kde sloužil s americkými vojáky," řekl Voinovich.

Návrh uvádí, že by se seznam bezvízových zemí mohl rozšířit až o pět států na zkušební dobu tří let. O jaké země by mohlo jít, ale Voinovich nesdělil. Připomněl, že americká vláda vypracovala takzvanou cestovní mapu pro změnu vízového režimu, v níž se hovoří o třinácti zemích, včetně České republiky, Slovenska a dalších nových členů Evropské unie.

Připomněl také odhodlání prezidenta George Bushe spolupracovat s Kongresem na řešení vízové otázky, jak to slíbil v estonském Tallinnu.

Česká diplomacie Voinovichův návrh vítá, řekl ČTK český velvyslanec ve Washingtonu Petr Kolář. Vyjádřil přesvědčení, že Česká republika by byla schopna nárokům vyhovět a že bude mezi prvními státy, jichž se případný nový režim bude týkat. Ocenil, že předloha předpokládá změnu systému v přístupu k vízové problematice, o což česká diplomacie spolu s dalšími nováčky EU dlouhodobě usiluje.

Zmínku o pěti zemích, jichž se má Voinovichův návrh týkat, nekomentoval. Podle něho se zvažovaný postup může vztahovat na všechny země, které splní podmínky. I současný režim je podmíněčný, řekl. A jsou známy případy, kdy země zařazené do bezvízového režimu byly po nějaké době ze seznamu vyškrtnuty, protože přestaly podmínkám odpovídat.

Kolář věří, že z Voinovichovy předlohy lze odvodit, jaká by mohla být podoba návrhu na změnu vízového režimu, který hodlá zřejmě začátkem příštího roku předložit Kongresu Bushova vláda. Tento návrh má dávat přednost hlediskům bezpečnostním na rozdíl od dosavadní praxe, kdy USA vycházely především ze snahy zamezit nelegální ekonomické migraci.

11.12. Velvyslanec v SRN zdůrazní otevření hranic a pohyb pracovníků

Pro Českou republiku je důležité odstranění hraničních kontrol mezi starými a novými členskými státy Evropské unie a uvolnění pohybu pracovních sil do původních zemí unie. V Německu chce mimo jiné tyto zájmy více prosazovat nový český velvyslanec Rudolf Jindrák, který v Berlíně předal své pověřovací listiny prezidentovi Horstu Köhlerovi a své záměry představil v rozhovoru s ČTK.

Přesvědčit německé hraniční regiony, že ČR bude připravena na otevření takzvaného schengenského prostoru neboli na pohyb osob bez hraničních kontrol, považuje Jindrák za jednu z priorit. Poté, co o zrušení kontrol 5. 12. 2006 rozhodli ministři vnitra EU od 1. ledna 2008 a tento verdikt pak kritizovaly sousední německé země Bavorsko a Sasko jako předčasný, chce velvyslanec být prostředníkem, aby němečtí specialisté a politici měli možnost být v přímé komunikaci s příslušnými českými subjekty. To je nezbytné zejména proto, že ještě v listopadu 2007 se musí v EU termín otevření hranic definitivně potvrdit.

Jindrák bude dál vysvětlovat, že Německu z ČR "nehrozí žádný příliv mas nevdělaných a nekvalifikovaných pracovníků, kteří by brali pracovní místa německým občanům". Poté, co se po rozšíření EU v roce 2004 Německo a některé další státy uzavřely pracovním silám z nových zemí, Berlín letos toto opatření prodloužil o další tři roky a bude ho revidovat opět na počátku roku 2009. Velké naděje si ale velvyslanec nedělá. "V případě Německa jsem poměrně skeptický, protože otázka pohybu pracovních sil je hodně vnitropolitickou otázkou," řekl ČTK.

Dva a čtyřicetiletý Jindrák není v diplomacii nováček. V první polovině 90. let působil jako generální konzul v Mnichově a výrazně se podílel na přípravě česko-německé deklarace z roku 1997. Pak byl velvyslancem v Maďarsku, náměstkem ministra zahraničí a naposledy velvyslancem v Rakousku.

Vysoký český diplomat nastupuje do nové funkce v době, kdy se Německo v příštím pololetí ujme předsednictví v Evropské unii a na celý příští rok i ve skupině vyspělých zemí a Ruska (G8). Českou diplomacii v Německu tak čeká výrazný podíl na realizaci české účasti na schůzkách v Německu. Podnětné budou podle Jindráka německé zkušenosti z předsednictví v EU, neboť Prahu to poprvé bude čekat v prvním pololetí 2009.

Za svého působení chce Jindrák více spolupracovat se zástupci německých firem, které mají v Česku větší aktivity, a hledat nové formy součinnosti. Německo je největším obchodním partnerem ČR a také největším investorem.

V lednu příštího roku uplyne 10 let od uzavření česko-německé deklarace, připomněl Jindrák. V souvislosti s tím pak začal fungovat fond budoucnosti, který financuje projekty vzájemného porozumění, a dvoustranné diskusní fórum. Velvyslanec uvedl, že německý parlament už v minulých dnech schválil 12,5 milionu eur (asi 350 milionů korun) na další činnost fondu v příštích pěti letech. Česká strana by do fondu měla pro příští období vložit řádově pět milionů eur. Také další peníze poslouží kulturní a mládežnické výměně nebo opravám společného kulturního dědictví.

Na státní úrovni se diplomacie chystá na návštěvu německého prezidenta v Česku, jejíž termín zatím nebyl oznámen. Praha má zájem, aby brzy přijela i kancléřka Angela Merkelová. Předseda české vlády podle Jindráka možná opakovaně navštíví Německo v době, kdy bude předsedat Evropské unii.

11.12. Země EU se dohodly na kompromisu k Turecku, čeká se na Kypr

Ministři zahraničí zemí EU se v Bruselu dohodli na kompromisu vůči Turecku, v jehož rámci se neotevře osm kapitol ve vstupních jednáních s Ankarou. Unie současně ale nebude klást Ankaře další podmínky, například nestanoví časový limit pro plnění požadavků EU. Novinářům to řekl český ministr zahraničí Alexandr Vondra s tím, že se čeká na konečný postoj Kypru, který ještě možná kompromis zablokuje.

Podle Vondry jednání sice skončilo, ale kyperský ministr ještě odešel konzultovat toto řešení se svou vládou. Pokud by ale řecká část Kypru, která je členem EU, tento kompromis nezablokovala, znamenalo by to překvapení, protože všeobecně se mělo za to, že o Turecku bude muset nakonec rozhodnout summit EU na konci týdne.

Je to kompromis, který nikdo nehodnotil velkými slovy, ale dá se s tím žít, komentoval jednání Vondra. "Je to jediné ze špatných řešení." Zdá se tak, že se podaří uvolnit ruce pro jednání summitu EU, dodal.

Kompromis vychází z návrhu Evropské komise neotevřít osm kapitol souvisejících s obchodem, ale nezavádět specifický mechanismus, který by monitoroval turecký pokrok při otevírání svých přístavů a letišť řecké části Kypru.

Česká republika zdůrazňuje podobně jako Švédsko, Polsko, Itálie, Španělsko a Británie strategický význam Turecka pro evropskou bezpečnost a dodávky surovin, řekl Vondra. Při svém vystoupení hájil názor, že Turecko by nemělo být při vstupních rozhovorech podrobeno jiným kontrolám, než ČR a další nové členské země.

Turecko sice neotevřelo své přístavy a letiště, ale mnozí ministři také poukázali na to, že ani unie není schopná odblokovat volný obchod se severním Kyprem, jak se k tomu zavázala před dvěma lety, dodal Vondra.

11.12. Vondra: ministři EU zdůraznili evropskou perspektivu Srbska

Ministři zahraničí Evropské unie zdůraznili, že Srbsko a další země západního Balkánu mají evropskou perspektivu. Unie dala najevo, že je Srbsko vítáno jako perspektivní člen unie, řekl český ministr zahraničí Alexandr Vondra, podle něhož

bude unie rozhodovat o dalším postupu vůči Bělehradu až po tamních volbách 21. ledna.

ČR patří již delší dobu ke skupině zemí, které se snaží vytáhnout Srbsko více z izolace a dát mu evropskou i transatlantickou perspektivu, řekl Vondra. Dal najevo spokojenost s konečným zněním závěrů z pravidelné schůzky ministrů zahraničí, které zdůrazňují "připravenost podpořit Srbsko v evropském kurzu".

Vondra ale připustil, že u většiny zemí se projevuje únava z rozšiřování a "nebude jednoduché tuto politiku prosazovat dál na západním Balkáně". Nikdo nicméně celkem nepochybuje o Chorvatsku, dodal.

Podle něj se většina ministrů vyslovila pro to, aby se o dalším postupu, zejména kolem osudu rozhovorů o asociační dohodě, rozhodlo až po srbských volbách 21. ledna. Unie toto jednání v květnu přerušila proto, že Srbsko nedopadlo bosenskosrbského generála Ratka Mladiče obviněného z válečných zločinů.

Schůzka nepřinesla posun v otázce embarga na vývoz zbraní do Číny. EU již před dvěma lety dosáhla politické dohody o zásadách pro obchod se zbraněmi, které ale nejsou převedeny do právně platné podoby. Francie váže svůj souhlas v tomto směru na zrušení embarga a poměrně značná část zemí EU na to není připravena, řekl Vondra.

12.12. ČR je prý připravena i na schengenskou hranici se Slovenskem

Nebude-li Slovensko technicky přichystáno vstoupit příští rok do schengenského prostoru volného pohybu osob, je Česká republika politicky připravena vztyčit schengenskou kontrolu na hranicích se Slovenskem. Novinářům to v Bruselu řekl český velvyslanec při EU Jan Kohout, který současně vyjádřil přesvědčení, že se Bratislavě podaří dosavadní nedostatky včas zvládnout. Slováci jsou si ovšem jisti, že kontrolu slovensko-ukrajinské hranice zvládnou.

Nabídlí jsme Slovensku pomoc při dohánění ztráty, ale kdyby taková možnost nastala, jsme politicky připraveni postavit schengenskou hranici na hranici se Slovenskem, řekl Kohout. Máme ale plnou důvěru, že Slovensko bude připraveno, dodal.

Slovenský velvyslanec při EU Maroš Šefčovič si je jistý, že Bratislava zvládne problémy související s ostrahou hranice s Ukrajinou. Neměli jsme také (přísně kontrolované česko-slovenské) hranice za federace ani po rozdělení Československa a doufáme, že to nebudeme muset zvažovat ani nyní, řekl dnes Šefčovič s tím, že o příslušném českém postoji zatím slovenská strana neví. Měl jsem dojem, že společně chápeme, že je třeba postupovat společně, dodal. Předpokládá, že pro ČR bude důležitější neuzavřít hranice se Slovenskem, než úplně zrušit kontroly třeba s Rakouskem.

Takzvané schengenské úmluvy upravují pohyb uvnitř Evropské unie, kde nejsou hraniční kontroly. Proto klade EU velký důraz na ochranu vnějších hranic EU. Státy EU minulý týden schválily rozšíření schengenského prostoru od 31. prosince 2007 o devět nových členských zemí za předpokladu, že budou technicky připraveny. Kdyby tomu tak třeba v případě Slovenska nebylo a jeho sousedé by do Schengenu vstoupili, musely by se přísné kontroly na vnější hranici tohoto prostoru posunout na hranice Slovenska nejen s ČR, ale i s Maďarskem a Polskem.

Podle diplomatických zdrojů nebyly české náklady na případné zavedení schengenských kontrol se Slovenskem přesně vyčísleny. Byly by však prý nižší než udržování současných kontrol na hranicích s Rakouskem, Německem a Polskem, které by s rozšířením Schengenu padly. Na hranice se Slovenskem by se

neinstalovala nová technika, ale přesunovaly by se tam nyní větší kapacity, řekly tyto zdroje ČTK.

Z české strany nejde o vládní rozhodnutí, ale v ČR je k takovému postupu politická vůle, řekl Kohout. Dodal nicméně, že Praha má čas se rozhodnout do dubna či května příštího roku.

EU rozhodla po námitkách nových členů nerozšiřovat Schengen na základě nového informačního systému SIS II, který se stále zpožďuje, ale v rámci modernizovaného a již používaného SIS I. Je tedy možné, aby do Schengenu vstoupily jen ty země, které na to budou připraveny, řekl Kohout.

Původně měl být Schengen rozšířen v říjnu 2007. Odklad do konce roku dává Slovensku delší čas k nápravě problémů, dodal Kohout.

Šefčovič potvrdil, že Bratislava požádala o odklad návštěvy expertního týmu Evropské komise z května na červen 2007 a je si jist, že Slovensko bude do června připraveno.

14.12. Vondra: ČR bude na summitu mluvit i o Galileu

Česká republika bude na summitu Evropské unie mluvit o sídle evropského navigačního systému Galileo, o které usiluje také Praha. Řekl to v Bruselu český ministr zahraničí Alexandr Vondra, který se rovněž vyslovil pro to, aby unie co nejdříve obnovila jednání se Srbskem.

Podle Vondry je v rozhodování o sídle pro Galileo klíčový slib unie, že nové agentury by měly být umístovány do nových zemí EU. S tímto příslibem přišel unijní summit v prosinci 2003.

O sídle úřadu pro Galileo rozhodovali v úterý v Bruselu ministři dopravy, ale k řešení se nepřiblížili. Ve hře zůstává všech 11 kandidátů a jen tři jsou z nových členských zemí (vedle ČR také Slovensko a Malta).

Možná se konečného rozhodnutí nepodaří dosáhnout letos a přesune se na příští rok, ale každopádně o tom budeme mluvit, řekl Vondra. Ten princip je pro nás důležitý, dodal s tím, že Praha také přišla s kvalitní nabídkou.

14.12. Ministr Vondra: Hraniční kontroly se Slovenskem jsou jednou z alternativ

Český ministr zahraničí Alexandr Vondra potvrdil, že když nebude Slovensko včas připraveno vstoupit do schengenského prostoru volného pohybu osob, je Česko připraveno zavést na hranicích se Slovenskem přísnější hraniční kontroly.

Vondra ale ujistil, že ČR ještě nezaujala žádné definitivní stanovisko, a nabídl Slovensku pomoc při řešení problémů s ostrahou hranic. Je to ale jedna z alternativ, řekl o možnosti zavedení kontrol na hranicích se Slovenskem, které by byly asi stejné jako na dnešních českých hranicích s Německem či Rakouskem.

Ministři vnitra EU se 5. 12. 2006 dohodli, že schengenský prostor se 31. prosince 2007 rozšíří i na devět nových států unie, pokud na to budou technicky připraveny. V poslední době se objevily informace o tom, že Slovensko má řadu problémů, zejména na hranicích s Ukrajinou, která se má stát novou vnější hranicí schengenského prostoru. Uvnitř tohoto prostoru hraniční kontroly mezi státy prakticky neexistují.

Český velvyslanec při EU Jan Kohout vyvolal v úterý 12. 12. 2006 rozruch prohlášením, že když Slovensko své přípravy nestihne, ČR je politicky připravena vztyčit vnější hranici Schengenu na hranicích s bývalým partnerem v československé federaci.

Podle Vondry nešlo o tlak nebo o kritiku, ale "o artikulaci společného zájmu". Máme rok čas, tak doufám, že ho využijeme k tomu, aby se tam (do schengenského prostoru) dostaly obě země, dodal. "Jsme ochotni nabídnout spolupráci i pomoc." řekl.

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

3.12. Konference Sdružení Ackermann-Gemeinde „Podíl křesťanů na vytváření česko-německých vztahů“

Občanské sdružení Sdružení Ackermann-Gemeinde (SAG) uspořádalo o víkendu 1. – 3. prosince 2006 za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti, Sozialwerk der Ackermann-Gemeinde Mnichov e.V. a Renovabis konferenci na téma „Podíl křesťanů na vytváření česko-německých vztahů“. Do manažerského centra CMC Graduate School of Business o.p.s. v Čelákovících se sjelo přes 80 členů a sympatizantů SAG všech věkových kategorií z České republiky i Německa. Na programu byly přednášky, diskuze nebo exkurze po stopách českých a německých světců.

Konferenci zahájila předsedkyně SAG Helena Pavlíčková. Poté účastníky uvítal P. Adrián Zemek, který je nyní duchovním rádcem SAG. Dále k účastníkům promluvil Adolf Ullmann, spolkový předseda německé Ackermann-Gemeinde a B. Felgendreher, zástupce německého velvyslanectví.

Prvním referentem byl PhDr. Tomáš Petráček Ph.D. z teologické fakulty UK v Praze. V sobotu odpoledne se účastníci vydali na exkurzi po stopách českých a německých světců. V rámci tohoto programu navštívili katedrálu sv. Víta a Břevnovský klášter.

Sobotní večer uzavírala podiová diskuse na téma současných aktivit. Tuto diskuzi otevřela Helena Faberová spolu s Jindřiškou Krpálkovou, které představily projekt Magdala. Tento projekt se věnuje pomoci obětem obchodování s lidmi a dokumentuje též spolupráci českých a německých neziskových organizací. P. Jaroslav Karas, ředitel diecézního centra mládeže v Českých Budějovicích, informoval o vzájemných přeshraničních aktivitách Českobudějovické, Pasovské a Linecké diecéze. Tuto diskuzi uzavřel Oliver Engelhardt se svým příspěvkem o aktivitách českobratrské církve evangelické.

Celá konference vyvrcholila v neděli diskusí u kulatého stolu a následnou mší svatou. Ke kulatému stolu zasedli zástupci starší i mladší generace s bohatými zkušenostmi s česko-německou spoluprací. Závěrem této konference byla vyznamenána za dlouholetou činnost v oblasti česko-německého smíření Helena Faberová. Předseda SAG Adolf Ullmann jí předal jako výraz díků a uznání „Goldene Ehrennadel“ (čestná zlatá jehla).

6.12. Tříška získal cenu MFF Bratislava za uměleckou výjimečnost

Mimořádnou cenu za uměleckou výjimečnost ve světové kinematografii udělil českému herci Janu Třískovi prezident Mezinárodního filmového festivalu Bratislava Milan Kňažko. Tříška, který je hlavním hostem 8. ročníku festivalu, zároveň uvedl film Jana Švankmajera Šílení, v němž hraje zvrhlého markýze de Sade.

"Všichni vědí, že to je výjimečná osobnost a pevně věřím, že ho tu ještě uvidíme," řekl o svém kolegovi Kňažko. Třískovi předal cenu, kterou festival před rokem poprvé ve své historii udělil herečce Vanesse Redgraveové.

Snímek Šílení uvedl slovy, že je to dílo česko-slovenské a Jan Švankmajer ho napsal jako filozofický horor. Film, který byl natočen na motivy povídek Edgara Alana Poea, posílá Česko do boje o filmového Oscara.

Tříška, který si vysloužil přezdívku český Marlon Brando, byl idolem 60. let. V době největší slávy v 70. letech emigroval do Kanady a později do USA. Tam spolupracoval i s hollywoodskými herci, například s Robertem de Nirem a Jeanem Renem v akčním krimi Ronin. Nechyběl ani v kontroverzním filmu Miloše Formana Lid versus Larry Flynt.

Po roce 1989 na něho režiséři nezapomněli, a tak se na plátno dostala i jeho nezapomenutelná postava učitele Igora Hnízda ze Svěrákovy Obecné školy. Umělec je považován za legendu českého herectví a stále dostává množství nabídek. V posledních letech si zahrál v populárních titulech Rok ďábla, Želary, Jedna ruka netleská a Horem pádem.

8.12. Česká katolická charita pomáhá uprchlíkům na Srí Lance

Balíčky první pomoci pro rodiny uprchlíků, které na Srí Lance vyhnalo z domovů pokračující násilí mezi vládními silami a tamilskými ozbrojenci, začalo v okrese Batticaloa rozdělovat sdružení Česká katolická charita (SČKCH).

Humanitární pomoc směřuje do čtyř menších uprchlických táborů, kde poskytne pomoc přibližně 600 rodinám, tedy asi 3500 jednotlivcům. Balíčky obsahují kromě základních potravin, jako je rýže, cukr, mouka či olej, i základní hygienické potřeby. Děti dostávají ještě školní boty, brašnu, psací potřeby a sešity, uvedla SČKCH v prohlášení zasláném ČTK.

Průměrná cena jednoho balíčku pro rodinu na pět týdnů je zhruba 2000 korun. Celkové náklady na plánovanou humanitární pomoc jsou 1,9 milionu korun, které charitě poskytlo české ministerstvo zahraničí. Pomoc je přidělována adresně, podle seznamů, které vypracovala česká Charita ve spolupráci s partnerskou charitou EHED a Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Konflikt mezi vládou a tamilskými povstalci na Srí Lance se zostřil během letošního března a dubna, a boje od té doby s různou intenzitou pokračují. Podle odhadů humanitárních organizací se na Srí Lance v současnosti pohybuje téměř čtvrt milionu uprchlíků; nejvíce v okrese Batticaloa na východě ostrova, kde žije početná tamilská většina.

9.12. Zesnulá americká velvyslankyně Kirkpatricková se podle Havla zasloužila o zhroucení komunismu

Jeane Kirkpatricková byla ženou "s pevnými postoji, které nebyl lhostejný svět za železnou oponou a která se významným způsobem zasloužila o zhroucení komunismu ve střední a východní Evropě," prohlásil k úmrtí bývalé americké velvyslankyně v OSN český exprezident Václav Havel.

Kirkpatricková zemřela 9. prosince ve svém domě ve Washingtonu. Její syn Stuart Kirkpatrick uvedl, že příčinou smrti osmdesátileté političky bylo srdeční selhání.

Podle Václava Havla stála Kirkpatricková až do konce svého života na straně těch, kdo bojují za svobodu a lidská práva. Za její zásluhy jí Havel jako hlava státu udělil v roce 1998 vysoké české vyznamenání, Řád Tomáše Garrigua Masaryka. Prohlášení vydal bývalý prezident v New Yorku, kde je nyní na pracovním pobytu na pozvání Kolumbijské univerzity.

Kirkpatrickovou hodnotí světová média jako plamennou bojovnici proti komunismu a průkopnici neokonzervativního hnutí obhajujícího intervenční zahraniční politiku, které silně ovlivnilo politická rozhodování administrativy současného prezidenta George Bushe. Původně demokratka Kirkpatricková byla jedinou členkou kabinetu prezidenta Ronalda Reagana, která nebyla v Republikánské straně. Do ní vstoupila až po opuštění velvyslaneckého křesla v roce 1985. Byla také první ženou ve funkci stálého představitele USA v OSN, kterou zastávala od roku 1981, a dlouhou dobu jedinou ženou v Reaganově vládním týmu.

Stala se také hlavní architektkou politiky USA vůči Latinské Americe, kde neskrývala sympatie s vládami postupujícími tvrdě proti levici. Tradiční autokrati, jako například nikaragujský Anastasio Somoza, podle ní působili méně represivně, než řada

levicových státníků. Tyto přístupy jí představitelé latinskoamerické levice dodnes neodpustili.

9.12. Kožená v Mozartovi uvedla sezonu rozhlasových přenosů MET

Česká mezzosopranistka Magdalena Kožená slavila úspěchy na pódiu newyorské Metropolitní opery. Představila se tam i v roli prince Idamanta v méně známé Mozartově opeře Idomeneo, kterou MET zařadila na dnešní úvod 76. sezony přímých rozhlasových přenosů.

Výkon Kožené v téměř čtvrtstoletím osvědčené, vysoce stylizované inscenaci Jeana-Pierra Ponnelleho označil list The New York Times za výjimečný. Ocenil ale i její nedávný samostatný recitál s díly Schumannovými, Mendelssohnovými, Faurého a Dvořáka. "Její hlasová elegance, emocionální přímota a stylisticky uvědomělý projev přinesly hluboké dojetí a originalitu," napsal deník o Kožené přednesu Schumannových písní.

Operu Idomeneo čerpající námět z řecké mytologie složil sotva pětadvacetiletý Mozart ve svém přelomovém tvůrčím období. Jedním z důvodů, proč nebývá často zařazována do programů operních domů, jsou vysoké nároky na pěvecké obsazení. Spolu s Koženou se tohoto úkolu v Metropolitní opeře letos zhostili tenor Kobie van Rensburg v titulní roli a sopranistky Dorothea Röschmannová a Alexandra Deshortiesová jako Ilia a Elektra. Hudební nastudování si vzal na starost šéfdirigent James Levine.

Výběrem Idomenea do úvodu letošního ročníku rozhlasových přenosů připomíná Metropolitní opera 250. výročí Mozartova narození.

11.12. Havel vyzval k bojkotu kubánské turistiky

Bývalý český a československý prezident Václav Havel vyzval k bojkotu turistiky na Kubě. Učinil tak prostřednictvím videonahrávky odvysílané na konferenci, kterou ve Varšavě uspořádal bývalý polský prezident a nositel Nobelovy ceny za mír Lech Walesa.

"Nemohu jet na Kubu, abych odpočíval na plážích a dělal, že nic nevidím, zatímco za mřížemi jsou desítky politických vězňů," uvedl Havel, který sám jako vězeň komunistického režimu strávil pět let ve vězení. Vyprávěl i vlastní disidentskou příhodu, když jednou musel být v železných převezenech ze své cely k zubaři, ale lidé v čekárně dělali, že vězně vůbec nevidí. "Nemůžeme dělat, že se na Kubě nic špatného neděje. Zlého se tam děje hodně," dodal Havel.

Exprezident se podle agentury AFP nechal natočit ve vězeňském oblečení mezi dalšími vězni, z nichž jeden pojídal banán v narážce na skutečnost, že do komunistické Evropy se toto vzácné ovoce dováželo z Kuby.

11.12. Češi odcházejí do JAR hlavně kvůli dobře placené práci a počasí

Zatímco v minulém století hledali Češi v Jižní Africe útočiště před komunistickým režimem, v současnosti jsou zde hlavně kvůli dobře zaplacené práci a krásnému počasí. Daní, kterou ale za tyto výhody musejí platit, je permanentní ostrážitost, protože JAR patří mezi země s nejvyšší kriminalitou na světě. Většina českých krajanů se ale shoduje v tom, že si lze na všudypřítomné nebezpečí zvyknout, dá se podle nich naučit s ním žít.

Vedle solidních výdělků, slunečného počasí a dechberoucí divočiny drží v JAR mnohé z českých krajanů také to, že už jsou zde zvyklí. "Nedokážu si představit, že bychom odešli. Ale když přijedu za tatínkem na Mělník, mám nádherný pocit, že jsem

doma," řekla ČTK Jindra Wilhelmová. Většina potomků českých emigrantů ovládá mateřtinu svých rodičů.

Čeští a slovenští exulanti přišli do JAR zhruba ve čtyřech vlnách. První následovala převrat v Československu v roce 1948. Byli to většinou takzvaní baťovci, tedy zaměstnanci firmy Baťa a jejich rodiny. Největší příliv Čechů a Slováků zaznamenala země kolem roku 1968. Tehdy představovala československá komunita asi 10.000 lidí. Další přišli během normalizace.

Ti, kteří se stěhují do JAR nyní, tak činí většinou kvůli výhodné práci v bankách a dalších nadnárodních společnostech. Kolik dnes žije v Jižní Africe českých exulantů a jejich potomků, je z mnoha důvodů těžké spočítat. Odhaduje se ale asi kolem 3000.

Mnoho z nich se čas od času schází. Například na velvyslanectví v Pretorii, kde mají navíc k dispozici knihovnu a videopůjčovnu. Existují zde také krajské spolky, například Sokol. "Jezdíme třeba na výlety a podobně," řekl novinářům předseda místního Sokola Jan Drahotka, který za dva týdny oslaví osmdesáté narozeniny. Svě děti naučil perfektně česky, s dojetím vypráví o Masarykovi, do Čech se mu ale "na stará kolena" nechce. Po odchodu do penze si otevřel konzultantskou firmu. I příznivé podmínky pro podnikání patří k přednostem JAR, kvůli kterým zde řada Čechů a Moravanů zůstává.

Více než stovka krajanů se dnes sešla v Pretorii při příležitosti návštěvy prezidenta Václava Klause v Jihoafrické republice.

17.12. Provázek slavil v New Yorku úspěch s Vánocemi na lidové motivy

Tradiční Vánoce s lidovými koledami a povznesenou sváteční atmosférou přivezlo do New Yorku brněnské Divadlo Husa na provázku. Biblický příběh o Kristově narození čerpající z lidových vánočních her, ale prolnutý prvky moderního expresivního divadla, přijalo při třech víkendových představeních obecenstvo v rekonstruované České národní budově s mimořádným ohlasem. Pochválil ho i bývalý český prezident Václav Havel, který je nyní na pozvání Kolumbijské univerzity v New Yorku.

Kulisami hry Jana Antonína Pitínského Betlém v režii Vladimíra Morávka byl syrový potmělý prostor secesního sálu se zdmi otlučenými na cihlu a vyzdobený jen prostými vánočními stromky a svíčkami.

Novozákonní legenda, lidové koledy, pozoruhodný hudební projev houslistky a vokalistky Gabriely Vermelho a účast českých a amerických dětí na scéně, včetně čtrnáctiměsíčního Fabiána v roli malého Ježíška přivedly řadu diváků k dojetí.

Slavnostní vánoční náladu umocnil společný zpěv moravských koled. Ochotně se do něho zapojili nejen čeští krajané, ale s notami a textem v ruce i rodilí Američané, kteří tvořili podstatnou část publika.

K premiéře za oceánem přijalo divadlo pozvání své bývalé manažerky, nyní ředitelky České národní budovy Gity Fuchsové, která se snaží do ještě nedokončené stavby vdechnout život.

Secesní stavbu Národní budovy, na niž se koncem 19. století složili krajané, zakoupil před pěti lety za symbolický dolar český stát a rekonstruuje ji s rozpočtem bezmála tři čtvrtě miliardy korun. Oprava se ale z různých důvodů prodlužuje.

Havel míní, že to základní bylo provedeno. "Teď už bych zacházel s modernizačními zásahy opatrně," řekl ČTK. Přidal se tak k hlasům, které by při konečných úpravách interiéru dávaly přednost jejich současné podobě.

18.12. Eurobarometr: Češi pro tvrdší tresty zločincům; nezdají se jim přistěhovalci

Drtivá většina Čechů si myslí, že zločinci by měli dostávat tvrdší tresty. V rámci EU patří také k příznivcům sňatků homosexuálů a legalizace marihuany, ale podobně jako občané ostatních nových členských zemí mají mizerné mínění o přistěhovalcích. Většina z nich si také myslí, že volný čas by měl být důležitější než práce. Vyplývá to z průzkumu, který zveřejnil evropský ústav Eurobarometr.

Menšina 40 procent lidí v EU se domnívá, že přistěhovalci jsou pro jejich zemi velkým přínosem. Myslí si to jen 17 procent Čechů, což je řadí až na 22. příčku. Poslední jsou Slováci s 12 procenty. Nejvíce si imigrantů cení ve Švédsku (79), Portugalsku (66) a Irsku a Lucembursku (po 56 procentech).

Češi také patří v rámci unie ke stoupencům využívání volného času, když 58 procent z nich si myslí, že volný čas by měl být důležitější než práce. Jsou tedy podstatně nad průměrem EU (48 procent), ale s odstupem za Kypřany (69), Estonci (67), Řeky (66) a Španěly (65). Volnému času dává přednost také 62 procent Slováků.

21.12. V Irsku registrováno 24.000 Slováků a 12.000 Čechů

V Irsku se od vstupu do Evropské unie zaregistrovalo k práci 24.042 Slováků a 11.889 Čechů. Celkem ze všech deseti zemí, které v květnu 2004 přistoupily k unii, to je podle nejnovějších údajů irského ministerstva sociálních věcí skoro 300.000 lidí, z nichž více než polovina jsou Poláci.

Podrobnější údaje ukazují, že ze Slovenska se každý měsíc v Irsku registruje 700 až 800 lidí, z Česka to je mezi 300 až 400. Poláků se registruje 6000 až 9000 měsíčně. Slováci jsou v této tabulce na třetím místě, Češi na pátém, což je situace přesně kopírující počty v Británii.

Irské ministerstvo v údajích vychází z počtu občanů jednotlivých zemí, kteří požádali o povinnou registraci. Nejsou v nich zahrnuti ti, kteří o registraci vůbec nepožádali, ti, kteří po registraci Irsko opustili, a rodinní příslušníci zaměstnanců, kteří registraci nepodléhají.

Podle irského tisku se odhaduje, že asi třetina zaměstnanců ve skutečnosti o registraci nepožádá. Irové také odhadují, že cizinci v průměru v Irsku pracují něco kolem 18 měsíců, ale protože nemusejí žádat o vyřazení z registrace, jejich počty v oficiální tabulce se jen zvyšují.

Trendy v Irsku ukazují, že se zájem o práci v této ostrovní republice spíše zvyšuje. V roce 2004 se měsíčně registrovalo v průměru 7000 lidí, o rok později to bylo 9400 lidí a letos zatím skoro 10.000 osob každý měsíc.

Podle odhadů působí v EU asi 30.000 lidí z ČR. Výzkumy potvrzují, že se míra migrace nezvyšuje, ale naopak mírně klesá, uvedla v říjnu Jana Vavrečková z Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí. Podle jejího výzkumu "téměř 90 procent české populace chce zůstat doma v ČR, pracovat tu a žít".

Zhruba 12 procent Čechů a Češek pomýšlí na to, že by odešli pracovat do ciziny, ale více než polovina z nich to podle Vavrečkové nejspíš neudělá. Největší zájem mají prý Češi a Češky o práci v Británii a Irsku. Na třetím místě skončilo Německo. Méně často by se lidé vydali do USA a Kanady. Na další příčce žebříčku pak skončilo Rakousko.

22.12. Na Jávě otevřena díky pomoci ČR po zemětřesení multifunkční hala

Díky příspěvkům českých občanů a pražského magistrátu na sbírku SOS Jáva, kterou vyhlásila společnost Člověk v tísni na pomoc obětem letošního květnového zemětřesení v Indonésii, byla v jávské vesnici Gwantinarmo předána místním

občanům bambusová multifunkční hala. Bude sloužit především jako výrobní místo pro drobné ženské podnikatelky, jež při otřesech půdy přišly o dům, a nemají tak kde svou činnost provozovat, informovala dnes ČTK Jana Mračková z Člověka v tísní.

V hale zprovozněné v rámci projektu na pomoc postiženým je umístěna i knihovna pro děti a dětské centrum pro volný čas s bazénem. A jelikož jde o jednu z mála staveb se střechou v celé oblasti, slouží také jaké místo pro nejrůznější setkání a kulturní akce.

Ženy, které při zemětřesení na Jávě 27. května přišly o své výrobní náradí, dostaly díky SOS Jáva náradí nové nebo jim bylo opraveno to, jež poničily padající zdi jejich domů. Ženy si tak domů odnášely zejména váhy, motyky, zrcadla, proutěné koše či šicí stroje. "Místní ženy si téměř vše organizovaly samy. Samy si také odhlasovaly, jakou pomoc potřebují nejvíce. Družstvo, s nímž spolupracujeme, funguje už od roku 1998. Podporovat ženy přitom znamená podporovat celé rodiny, protože ženy jsou v krizových situacích silnější a aktivnější," vysvětlila Markéta Kutilová z Člověka v tísní. Díky příspěvkům Čechů na sbírku SOS Jáva tak mohlo obnovit svá živobytí 263 žen. Všechny členky družstva dostaly i potravinovou pomoc a materiál na stavbu nových domků.

22.12. USA daly peníze na podporu Kubánců české organizaci Člověk v tísní

Spojené státy poskytly české humanitární organizaci Člověk v tísní, slovenským Člověk v ohrožení a Nadace Pontis i dalším podobným seskupením v Evropě finanční pomoc na podporu propagace demokracie na Kubě. Informovala o tom agentura AP.

Člověk v tísní, který podporuje mimo jiné nezávislé kubánské novináře, získal přes 200.000 dolarů (4,2 milionu korun); slovenská sdružení dostala 33.000 dolarů (694.000 korun) na dva roky na podporu nezávislých organizací na komunistickém ostrově.

V uplynulých dvou desetiletích takto na propagaci demokracie na Kubě americké úřady poskytly přes 14 milionů dolarů (295 milionů korun). V roce 1986 granty dosahovaly celkem 110.000 dolarů (2,3 milionu korun), loni to už bylo 2,4 milionu dolarů (50,5 milionu korun).

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY POSLANECKÁ SNĚMOVNA	4
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY SENÁT	6
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	8
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	18
ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH	28

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5619

Zahraniční politika České republiky – Data.
Vydává odbor administrativy a zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka